

EN WE NOEMEN HAAR...

Wat zegt een naam? Meer dan een vader had bedongen.

Mijn vader klonk ernstig aan de telefoon: 'Ik hoorde net is iets wat vast niet waar is.' Mijn hart sloeg over. Ik had verwacht dat we elkaar zouden feliciteren met de geboorte van mijn dochter. Nu liet ik koortsachtig allerlei mogelijke drama's de revue passeren, tot mijn vader mijn speculaties onderbrak: 'Jullie hebben haar Josephine Bozarth genoemd.'

Dit had ik niet verwacht. Josephine was nota bene de naam van mijn grootmoeder. Nee, het probleem was 'Bozarth', ze had de achternaam van mijn vrouw gekregen en niet de mijne. Maar wat maakt het nu uit hoe we iets of iemand noemen?

Je zou verwachten dat de achternaam van mijn dochter minder controversieel is dan, bijvoorbeeld, die van een vrouw die president van de Verenigde Staten wil worden. Maar dat is niet zo: 95 procent van alle Amerikanen (onder wie Hillary Rodham) geeft zijn kinderen alleen de achternaam van de vader.

Onze naamkeuze zorgde dus voor een stroom van patriarchale sentimenten. Mijn vader kon alleen maar benadrukken dat het 'niet klopte'. Veel vrienden verrasten ons door er net zo ongemakkelijk over te doen. Zelfs bij ons thuis in Berkely, Californië, toch Amerika's meest progressieve stad met de meeste hippies.

Mijn moeder probeerde vage overtuiging een tintje te geven door te opperen dat mijn dochter zich later zou afvragen of ik wel haar echte vader was. Hoe onzinnig! Als mijn dochter op haar achttiende op zoek gaat naar haar 'echte' vader, heb ik waarschijnlijk grotere vergissingen gemaakt dan de keuze van haar naam.

Namen hebben duidelijk een grote betekenis. Uit een onlangs in Nederland uitgevoerd onderzoek blijkt dat achternamen niet alleen 'woorden' zijn; het zijn eerder genetische factoren dan linguïstische. Grootfamilies kunnen zich over een uitgebreid gebied verspreiden, waardoor hun dialect en taal ingrijpend veranderen; hun achternaam en geven veranderen niet. Kortom, namen zijn sterk verbonden aan persoonlijkheid, op manieren die verder gaan dan eenvoudige factoren van seksisme of gelijkheid, manieren die het hart raken van onze identificatie als individuen of leden van een gemeenschap.

Intellectuelen noemen ons traditionele systeem vaan seksistisch, omdat van een vrouw wordt verwacht dat zij haar identiteit onderbrengt bij die van haar man en zijn naam aan haar kinderen geeft. Maar de macht der gewoonte is groot, en de alternatieven zijn vaak onpraktisch: 'Greteman-Bozarth' gaat nooit passen op een voetbalshirt.

Bovendien is mijn generatie al zo lang geconfronteerd met feministische idealen, dat we geneigd zijn te veronderstellen dat vrouwenhaat iets uit een ver verleden is. Daardoor kon ik twee jaar voor dit voorval met een ironische knipoog opperen dat onze zoon alleen *mijn* achternaam zou krijgen, 'gemakshalve'.

Natuurlijk prikte mijn vrouw hier doorheen en stelde een compromis voor: hij zou mijn achternaam krijgen en de voornaam van een van *haar* grootouders. Met voldoende kinderen zouden we dit patroon steeds afwisselen.

Nadat ik mijn vrouw had zien zwoegen om dit kleine meisje in mijn handen te leggen, leek dat een eerlijke afspraak, om het zachtjes uit te drukken. Toen zij kwam met de naam 'Josephine', naam mijn overleden grootmoeder, voelde dat eenvoudigweg als nog een cadeau, nog een perfecte naam, bevestigd door iets bekends dat ik zag in de ogen van mijn dochter. Met twee kinderen die ieder onze naam droegen, hadden we een volmaakt gevoel van evenwicht.

Althans, dat was zo tot een paar weken geleden, toen mijn vrouw met nieuws kwam waardoor we opnieuw in conclaaf moesten. Ze is weer zwanger. En ditmaal is het een tweeling.

Blaine Greteman

Ode, juni 2008